

ÜLKEMİZ SAAT DİLİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

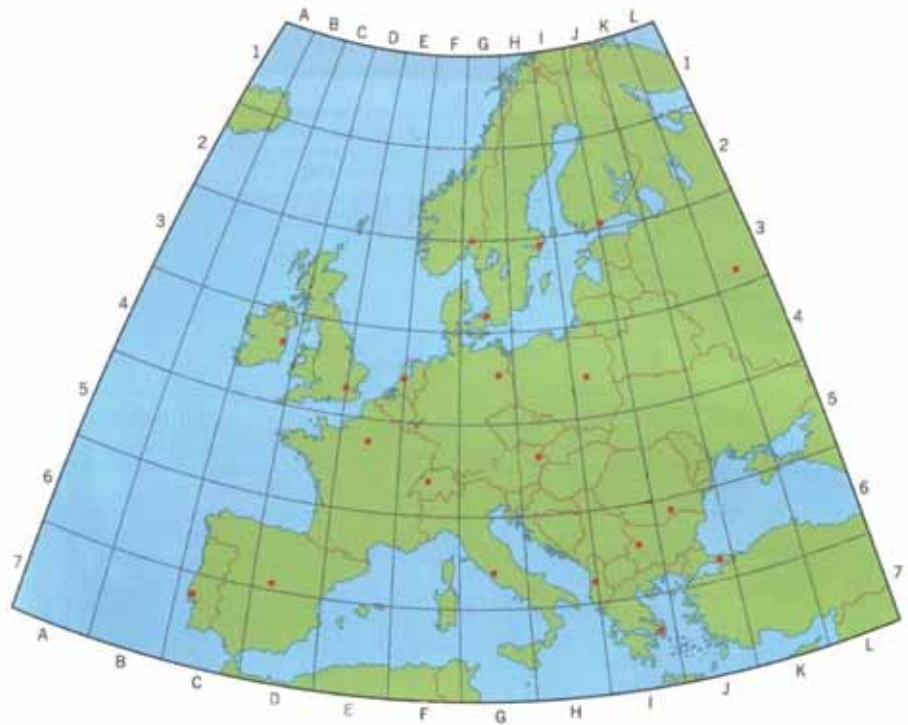
Serdar Pakar
SMM Komisyon Üyesi

Dünya üzerindeki konumumuza göre normal saat, bulunduğumuz meridyene göre belirlenmektedir. İlk meridyen Londra'da olmak üzere İzmit'ten geçen 30 derece doğu meridyeni, Londra'ya göre 2 saat ileride olup İzmit için normal saattir. Ancak Türkiye'nin tümü için referanstır. Bu durum aydınlatma ihtiyacında doğu illeri aleyhine eşitsizliğe yol açmaktadır. Keza tasarruf ancak bulunulan meridyenden daha doğuda bir referans seçilerek sağlanabilir. Ülkemizde normal saat dilimi ise daha batıdaki meridyen seçilerek tasarruf yerine kayıp yaşanmaktadır.

İzmit için saatler; GMT+2'den daha doğudaki bir meridyene göre seçilirse güneş daha geç batacağından aydınlatmadan tasarruf edilecektir. İzmit'ten daha doğudaki yerlerdeki aydınlatma ihtiyacı gerektiren süre ise azalacaktır. Yani kayıp azalacaktır. Kayba sebep olan süre 1 saati bulmaktadır.

Ulusal saat dilimimiz kışa denk gelen 5 ay boyunca GMT+2 saat diliminde, yazı denk gelen 7 ay boyunca ise GMT+3 saat dilimi olarak seçilmiştir.

GMT: Greenwich Mean Time

GMT+2 saat diliminde, (normal saat dilimi) kış boyunca İzmit'in doğusundaki tüm illerde, yani Türkiye'nin çoğunluğunda akşam aydınlatma ihtiyacı kendi normal saatinden daha önce başlamaktadır. Gereksiz yere masraf (kayıp) oluşmaktadır.

21 Aralık'ta güneşin doğuşu-batışı;
GMT+2
İğdır'da saat 6:18-15:46
İzmit'te saat 7:17-16:40

GMT+3 saat diliminde, (ileri saat dilimi) yaz boyunca İğdır'ın batısındaki tüm illerde yani Türkiye'nin tamamında akşam aydınlatma ihtiyacı kendi normal saatinden daha geç başlamaktadır. Yani tasarruf edilmektedir. Hatta hala ½ saat daha tasarruf potansiyeli vardır.

21 Haziran'da güneşin doğuşu-batışı; GMT+3
İğdır'da saat 4:31-19:40
İzmit'te saat 5:25-20:39

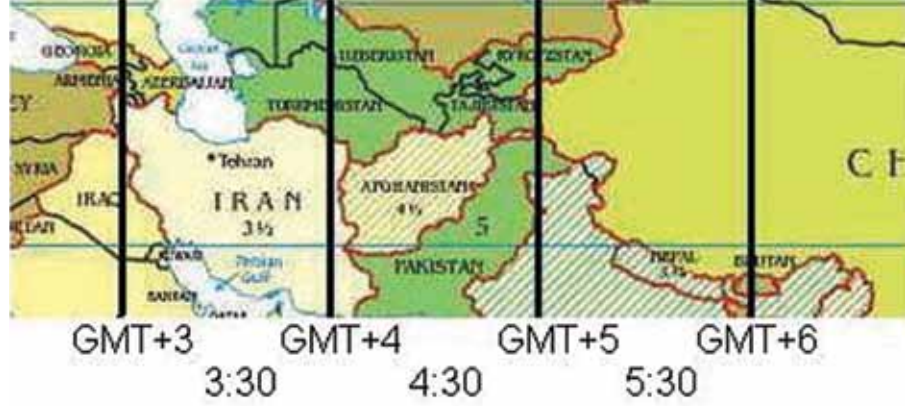
Kışın da GMT+3 saat diliminde kalırsa, (sürekli yaz saati) günler kısa olduğundan bu defa Türkiye'nin çoğunda sabah aydınlatma ihtiyacı doğacaktır. Bu yüzden uygun değildir.

21 Aralık'ta güneşin doğuşu-batışı; GMT+3
İğdır'da saat 7:18-16:46
İzmit'te saat 8:17-17:40

Optimum nokta, kışın GMT+2:30 saat diliminin yani Ordu-Fatsa'dan geçen 37,5 derece doğu meridyeninin referans alınmasıdır.

37,5 derece doğu meridyeni Türkiye'nin her iki ucuna göre yaklaşık aynı mesafededir. Böylece tüm Türkiye'de daha dengeli ve eşit bir aydınlatma ihtiyacı oluşacaktır.

Özellikle kışın; Fatsa'dan daha doğudaki yerlerin aydınlatma ihtiyacı maksimum yarım saat

azalacak, Fatsa'nın batısındaki yerlerde aydınlatma ihtiyacı maksimum yarım saat gecikmiş yani tasarruf edilmiş olacaktır. En kısa günde batıda güneşin doğuşu 7:45 civarında, doğuda 6:45 civarında olması optimum noktadır.

21 Aralık'ta güneşin doğuşu-batışı; GMT+2:30
İğdır'da saat 6:48-16:16
İzmit'te saat 7:47-17:10
Fatsa'da saat 7:18-16:39

İran veya Hindistan gibi GMT tam saat dilimine denk gelmeyen, genişliği 1 saatten fazla olan ülkeler buçuklu saat dilimi seçmişlerdir. İran'da GMT+3:30 Hindistan'da GMT+5:30 saat dilimleri kullanılmaktadır.

Bununla birlikte yazın günler uzun olduğundan ileri saat uygulamasına devam edilmelidir. İkinci adım olarak yazın GMT+3:30 saat yani 1 saat daha ileri saat kullanarak Güneş ışığından maksimum ölçüde yararlanılması ile daha büyük bir tasarruf sağlanacaktır. Güneşin batıda sabah 6 civarında, doğuda 5 civarında doğması rahatsız edici değildir.

21 Haziran'da güneşin doğuşu-batışı; GMT+3:30
İğdır'da saat 5:01-20:10
İzmit'te saat 5:55-21:09

İspanya ve Fransa, ülke sınırlarından daha doğuda Avusturya'dan geçen GMT+1 saat dilimini; yaz saatinde ise GMT+2 saat dilimini yani İzmit'ten geçen 30 derece doğu meridyenini kullanmaktadırlar.

Sonuçlar;
Mevcut normal saat dilimimiz olan GMT+2 dilimi çok fazla batıda olduğundan aydınlatma giderlerinden tasarruf söz konusu değil, tersine kayıp vardır. Mevcut yaz saati dilimimiz GMT+3 daha doğuya alınabilir, yarım saatlik bir potansiyel daha vardır. Mevcut yaz saatinin sürekli olması kışın sabah saatlerinde aydınlatma gerektirdiğinden uygun değildir. Optimum nokta; normal saat dilimi için, GMT+2:30 ve yaz saati dilimi için GMT+3:30'dur. ■

